

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

MULINGO WA LUSHAKA WA NWAHA WA 2015

TSUMBANDILA YA U LINGA MATHEMATIKI: TSHIVENDA GIREIDI YA 2

MVULATSWINGA

Mutevheṭṭhanḁu wa Mulingo wa Lushaka wa Nwaha nga Nwaha wa 2015 (MLNṆ 2015) u ḁo ṅwalwa nga zwickolo zwoṭṭhe zwa nnyi na nnyi na zwo nangwaho kha zwi ḁilangaho nga Tshimedzi 2015. Nga hetshi tshifhinga vhagudi vhoṭṭhe vha Gireidi dza 1-3 vha ḁo vha vha tshi khou ṅwala milingo yo lugiswaho ya lushaka kha Luambo na Mbalo. Mvelelo dzi ḁo thusa u vhiga mvelaphanḁa zwo livhana na u swikelela zwipikwa zwo tewaho kha “Action Plan 2014 Towards Schooling 2025.”

Milingo ya MLNṆ i ḁo ṅwalwa nga themo ya vhuraru ya tshikolo, ngauralo, Muhasho wa Pfunzo ya Mutheo (MPM) wo bveledza maṅwalwa a tsumbandila dza mulingo a Gireidi iṅwe na iṅwe na thero (Luambo na Mbalo) a sumbedzaho gumoṭṭhukhu ya magudiswa a kharikhulamu a lavhelelwaho u swikelelwa nga vhagudi vhoṭṭhe vha sa athu u ṅwala mulingo. Tsumbandila dza Mulingo dzi ṭalusa tshikoupu tsha mushumo une wa ḁo katelwa kha mulingo ya gireidi na thero iṅwe na iṅwe. Tsumbandila ya u linga ya MLNṆ 2015 yo dzudzanywa ho sedzwa maga a kharikhulamu ane a khou shumiswa nao kha feisi.

Feisi ya mutheo

Kha Gireidi dza 1-3, milingo i ḁo katela mishumo yo randelwaho kotara tharu dza u thoma dza ṅwaha wa tshikolo. Tsumbandila dza Milingo dza gireidi hedzi dzo dzudzanywa kha khoḁumu na dzirou tharu. Zwickili zwo lingwaho zwo sumbedzwa kha khoḁumu ya u thoma; magudiswa kha khoḁumu ya vuvhili; na zwickili zwo topolwaho zwi no ḁo lingwa zwi kha khoḁumu ya vhuraru.

Ndi zwa ndeme u dzhiela nzhele uri tsumbandila dza MLNṆ 2015 a dzi ambi uri tshikoupu tsho randiwaho ndi tshone fhedzi tshi teaho u funzwa na u gudwa kha ṅwaha wa tshikolo. Madzuloni a hezwo, tsumbandila dza Mulingo dzi ri fha ṭhoḁea dza gumoṭṭhukhu dza kharikhulamu dzine dza tea u vha dzo funziwa magumoni a kotara ya vhuraru ya ṅwaha wa tshikolo.

Vhagudisi vha lavhelelwa u shumisa hedzi Tsumbandila dza u linga khathihi na zwiṅwe zwishumiswa kha mbekanyamushumo dzavho dza u gudisa na u linga.

Zwickolo zwo ḁiimisaho zwi no ḁo “nangiwa” ndi zwine zwa ḁo ita khumbelo na u ḁiṅwalisa kha u dzhenelela kha MLNṆ kha Gireidi 3 kana Gireidi 6 vha tshi itela u tsireledza tshedele ine vha fhiwa nga muvhuso

SIA LA MAGUDISWA	THOHO	ZW IKILI/VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITENWA
Nomboro, tswayo/ kushumele na vhushaka	U vhalela phanda na murahu	U linga arali vhagudi vha vha tshi nga kona: U vha u tshi ya phanda na murahu nga: <ul style="list-style-type: none"> vho 1,10,5, 2, 3 na nga vho 4 u bva kha nomboro inwe na inwe vhukati ha 0 na 180
	Zwiga zwa nomboro na madzina a nomboro	U nwala zwiga zwa nomboro u bva kha 0-180 U nwala madzina a nomboro u bva kha 0-75
	U talusa, u vhambedza na u tevhekanya nomboro	Vhambedza nomboro yo fhelelaho u swika kha 75 nga u shumisa thukhu kha, khulwane kha, zwinzhi kha na zwiutuku kha, na u lingana na. U vhekanya nomboro dzo fhelelaho u bva kha thukhusa u ya kha khulwanesa na u bva kha khulwanesa u ya kha thukhusa
	Ndeme ya vhuimo	Pwashekanya nomboro dza didzhiiti mbili u ya kha muandiso wa fumi na wa thihi. U topola na u bula ndeme ya didzhiiti inwe na inwe
	Maitele a u tandulula thaidzo	U ola U davhula na u hafula U fhatya na u kwashekanya nomboro U ola mutalombalo
	U tanganya na u tusa	U shumisa zwiga zwo teaho (+ , ☐ , =) U tanganya u swika kha 75 U tusa u bva kha 75
		U tandulula thaidzo dza maipfi dza nyimele na u talutshedza thandululo kha thaidzo dzi katelaho u tanganya na u tusa hu re na phindulo dzi swikaho 75

SIA LA MAGUDISWA	THOHO	ZW IKILI/VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITENWA
	U tlanganya ha u dovholola hu livhisa kha muandiso	<p>U linga arali vhagudi vha vha tshi nga kona:</p> <p>U andisa nomboro 1 u swika kha 10 nga 2,5 na 4</p> <p>U shumisa zwiga zwo teaho (+ , -, =, □)</p> <p>U tandulula thaidzo dza maipfi dza nyimele na u tlatshedza thandululo kha thaidzo dzi katelaho muandiso u re na phindulo dzi swikaho 40</p>
	U vhea nga zwigwada na u kovhekanya	U tandulula thaidzo dza mbalo dza maipfi zwi tshi katela u kovhekanya u lingana na u vhea nomboro dzo fhelelaho nga zwigwada u swika kha 40 zwi tshi katela phindulo dza nomboro dza zwitahle
	Furakisheni/zwipiḡa	<p>U ḡivha furakishini/zwipiḡa zwi kha ḡila ya kha tshivhumbeo</p> <p>U shumisa na u bula madzina a furakisheni/zwipiḡa hu tshi katelwa hafu, kotara, thihi tsha raru, na thihi tsha thanu</p> <p>.</p>
	Tshelede	<p>U tandulula thaidzo dza mbalo dza tshelede zwi tshi katela tlanganyelo na tshintshi i kha dzisente u swika kha 75c na dzirannya u swika kha R75.</p> <p>U ḡivha na u topola tshelede ya mangwende ya Afrika Tshipembe sa 5c, 10c, 20c, R1, R2, R5 na tshelede ya mabambiri R10, R20, R50</p>
Phetheni, fankisheni na alidzhebura	Phetheni dza dzhometiri	U kopa na u engedza phetheni dzo leluwaho dzo itwaho nga nyolo ya mitalo, zwivhumbeo na zwithu
	Phetheni dza nomboro	<p>U kopa na u engedza u tevhekana ha nomboro dzo leluwaho u swika kha 180 nga u vhalela phanḡa na murahu nga:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 u bva kha nomboro inwe na inwe vhukati ha 0-180 - 2 u bva kha muandiso inwe na inwe wa 3 vhukati ha 0-180 - 3 u bva kha muandiso wa 4 inwe na inwe vhukati ha 0-180 - 4 u bva kha muandiso wa inwe na inwe 3 vhukati ha 0-180 - 5 u bva kha muandiso wa inwe na muḡwe vhukati ha 0-180 10 u bva kha muandiso wa inwe na inwe vhukati ha 0-180

SIA LA MAGUDISWA	THOHO	ZW IKILI/VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITENWA U linga arali vhagudi vha vha tshi nga kona:
Tshikhala na zwivhumbeo	Zwithu zwa 3-D	<p>U tala na u nea madzina zwithu zwa 3-D zwi kha zwifanyiso</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwivhumbeo zwa bola (Sifhere) - Zwivhumbeo zwa bogisi (Phiriszimu) - Silinda <p>U topola zwithu zwa dzhomeṭiri na zwa duvha liṅwe na liṅwe nga u bula uri tshivhungeo tshi nga bola, bogisikana silinda.</p> <p>U vhambedza zwithu zwa 3-D wi tshi elana na saizi, tshithu tshi nokunguluwa na tshine tsha suvha.</p>
	Zwivhumbeo zwa 2-D	<p>U tala na u ṅwala zwivhumbeo zwa 2-D</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mutengelele (sekele) - Thiraiengele - Tshikwea - Rekithengele <p>U vhambedza zwivhumbeo zwa 2-D hu tshi sedzwa saizi, muvhala , zwivhumbeo, lurumbu lwo tou tswititi na lurumbu lwa tshitendeledzi/mutengelele</p>
	Simeṭiri	<p>Tala na u ola mutalo wa simeṭiri kha zwivhumbeo zwa dzhomeṭiri kha 2-D na zwi si zwa dzhomeṭiri</p>
	Tshifhinga	<p>bula na u tevhekanya maḍuvha a vhege.</p> <p>bula na u tevhekanya miṅwedzi ya ṅwaha.</p>

SIA LA MAGUDISWA	T̄HOHO	ZW IKILI/VHUKONI HO LINGWAHO NA ZWITEŃWA U linga arali vhagudi vha vha tshi nga kona:
Muelo		U amba tshifhinga nga vho 12 nga awara, hafu ya dziawara na kotara ya dziawara kha watshi ya zwitanda. U rekanya vhulapfu ha tshifhinga na kutshimbilele.
	Vhungomu	U kala, u vhambedza, tevhekanya na u rekhoda vhungomu ha khontheina (zwi amba uri vhunzhi ha zwine zwa nga dadza khontheina) tshi si tsha sitandadi tsumbo lebula na khaphu U kala, u vhambedza na u rekhoda vhungomu ha zwithu nga u kala nga litha hu tshi shumiswa <ul style="list-style-type: none"> - mabodelo a re na vhungomu ha litha 1 - dzhege ya u kala i re na mitalo yo nomboriwaho nga dzilitha
	Tshileme	U kala, u vhambedza, u vhekanya na u rekhoda vhungomu ha khontheinan hu tshi shumiswa tshikalo tsha ndinganyelo na zwa u kala zwi si zwa sitandadi, tsumbo: mabuḷoko, zwidina U shumisa luambo u amba nga ha u vhambedza, tsumbo: u lelulwa, u lemela, u leluwanyana, u lemelanyana.
U shuma na data	U imela, saukanya na u talutshedza data	U imela data kha pikhitogirafu yo livhanywa na zwiteŃwa. U fhindula mbudzo nga data i re kha phikhitogirafu nga u livhanya zwiteŃwa.